

Adaptácie výkonových štandardov pre vzdelávaciu oblasť **Cudzie jazyky** v **1. a 2. cykle** základného vzdelávania

Adaptácie výkonových štandardov pre cudzie jazyky majú vzhľadom na charakter jazykového vzdelávania odlišnú podobu ako adaptácie v iných vzdelávacích oblastiach. Nie je pri nich možné určiť poradie od najľahšej adaptácie výkonu po najťažšiu. Kvalitatívna úroveň výkonov rastie najmä prostredníctvom obsahového štandardu, teda výberom tém, rôznorodých komunikačných situácií, jazykových prostriedkov a textov primeraných veku žiakov a príslušnému vzdelávaciemu cyklu. Vzdelávací štandard umožňuje vytvárať rôzne prepojenia medzi výkonovým a obsahovým štandardom podľa výberu učiteľa. Adaptácie preto predstavujú možné variácie prepojenia výkonového a obsahového štandardu. Objasňujú, ako môže byť výkonový štandard napĺňaný v praxi školy.

Adaptácie výkonových štandardov slúžia ako pomôcka pri tvorbe učebných osnov najmä pri komplexnejších výkonových štandardoch, ktoré sa rozvíjajú postupne počas celého vzdelávacieho cyklu. Ich napĺňanie sa môže realizovať vo viacerých ročníkoch jedného cyklu, pričom sa postupne mení najmä kvalita výkonu žiaka, miera jeho samostatnosti, rozsah používaných jazykových prostriedkov a náročnosť komunikačných situácií. Učiteľ môže adaptácie výkonových štandardov využiť aj pri koncipovaní výučby v priebehu školského roka. **Adaptácie výkonových štandardov nie sú súčasťou ŠVP 2023 ZV, ich využitie školami a učiteľmi je preto nezáväzná a nepovinná.**

Obsah

1. cyklus 3

Komponenty:

Recepcia - počúvanie/čítanie s porozumením	<u>3</u>
Produkcia - ústny prejav	<u>4</u>
Produkcia - písomný prejav.....	<u>5</u>
Interakcia - ústna interakcia	<u>6</u>

2. cyklus 8

Komponenty:

Recepcia - počúvanie/čítanie s porozumením	<u>8</u>
Produkcia - ústny prejav	<u>10</u>
Produkcia - písomný prejav.....	<u>11</u>
Interakcia - ústna interakcia	<u>12</u>
Interakcia - písomná interakcia.....	<u>14</u>

1. cyklus

Recepcia – počúvanie/čítanie s porozumením

Rozoznať bežné, známe slová za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte.

- Rozoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia v krátkom počúvanom prejave alebo v jednoduchej komunikačnej situácii v rámci tematických okruhov.
- Identifikovať známe slovo v počúvanom texte a priradiť jeho význam k obrázku/predmetu/osobe/činnosti.

Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami.

- Porozumieť jednoduchým pokynom v triede.
- Porozumieť jednoduchým otázkam pri práci vo dvojici alebo skupine.
- Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám v známych situáciách, ak sú sprevádzané gestom, obrázkom, predmetom (napr. v triede, pri hre, pri pomenovaní osôb, predmetov, jedla, oblečenia, zvierat, počasia alebo farieb).

Porozumieť ilustrovanému príbehu s jednoduchými každodennými slovami a jednoduchým informačným materiálom.

- Porozumieť ilustrovanému príbehu s jednoduchými každodennými slovami na vybranú tému (napr. zdravé jedlo, moja rodina, moja trieda).
- Porozumieť jednoduchým informačným materiálom na vybranú tému (napr. pozvánke na narodeniny, informácii na plagáte k predstaveniu (kde a kedy sa koná), jednoduchému nákupnému zoznamu, jedálnemu lístku s obrázkami).
- Identifikovať postavu, predmet alebo miesto v ilustrovanom príbehu.
- Usporiadať obrázky podľa jednoduchého deja príbehu.

Odhadnúť význam slova zo sprievodného obrázka.

- Odhadnúť význam neznámeho slova/jednoduchého slovného spojenia zo sprievodného obrázka alebo inej vizuálnej podpory (napr. v krátkom ilustrovanom príbehu, jedálnom lístku s obrázkami).

Produkcia – ústny prejav

Zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slov a slovných spojení.

- Zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky, slová a slovné spojenia, ktoré žiak používa.
- Zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky, naučené slová, slovné spojenia a krátke veľmi jednoduché vety v rámci tematických okruhov.

Imitovať správnu výslovnosť a intonáciu.

- Napodobniť výslovnosť, slovný prízvuk a intonáciu slov, slovných spojení a krátkych jednoduchých viet podľa počutého vzoru.

Podľa príkladu vytvoriť krátke vety o sebe.

- Podľa poskytnutého vzoru vytvoriť jednoduché vety o sebe a svojom najbližšom okolí.
- Podľa poskytnutého vzoru vytvoriť jednoduché vety o tom, čo rád robí alebo nerobí.
- Podľa poskytnutého vzoru vytvoriť jednoduché vety o činnostiach, ktoré sa vykonávajú v škole, doma alebo vo voľnom čase.
- Podľa poskytnutého vzoru vytvoriť jednoduché vety o tom, čo má rád/nerád alebo čo sa mu páči/nepáči.

Podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet.

- Podľa príkladu vymenovať členov rodiny.
- Vymenovať členov rodiny a podľa príkladu povedať, ako sa kto volá, čo má/nemá rád, čo sa komu páči/nepáči alebo čo rád/nerád robí.

- Podľa príkladu jednoducho opísať triedu/svoju izbu.
- Jednoducho pomenovať názvy budov vo svojom okolí (napr. toto je škola, toto je obchod, toto je dom...).
- Pomenovať predmet a podľa vzoru opísať jeho vlastnosti (napr. farbu, veľkosť).
- Podľa vzoru jednoducho pomenovať časti tela.
- Podľa vzoru jednoducho pomenovať základné potraviny, obľúbené jedlo.
- Pomenovať a podľa vzoru jednoducho opísať počasie, ročné obdobie, zviera, rastlinu (napr. *Je zima. Je slnečno. Toto je môj pes. Je veľký a hnedý.*).

Na niečo ukázať a opýtať sa, čo to je.

- Položiť jednoduchú otázku na zistenie pomenovania miesta, predmetu alebo zvieraťa.

Reprodukovat' krátku riekanku/pieseň.

- Reprodukovať krátku riekanku/pieseň.

Produkcia – písomný prejav

Podľa predlohy napísať bežné jednoduché slová a jednoduché krátke vety.

- Odpísať slovo/slovné spojenie podľa predlohy.
- Doplniť známe slovo/slovné spojenie do krátkej jednoduchej vety podľa predlohy alebo vizuálnej opory (napr. obrázka).
- Doplniť chýbajúce slovo do krátkej jednoduchej vety.
- Podľa predlohy napísať bežné jednoduché slová a slovné spojenia, ktoré súvisia s vybranou témou/tematickým okruhom.
- Podľa predlohy napísať krátke jednoduché vety v rámci tematických okruhov.

Napísať základné informácie o sebe a svojom okolí.

- Podľa vzoru odpísať alebo doplniť vybrané informácie o sebe a svojom najbližšom okolí.
- Podľa vzoru doplniť alebo napísať jednoduché slová a slovné spojenia o sebe, škole, rodine, domove, obľúbených veciach alebo činnostiach.
- Podľa vzoru napísať jednoduché krátke vety o sebe, škole, rodine, domove, obľúbených veciach alebo činnostiach.
- Napísať jednoduché krátke vety o sebe a svojom najbližšom okolí pomocou naučených slov a fráz.

Interakcia – ústna interakcia

Porozumieť jednoduchým pozdravom a reagovať na ne.

- Pozdraviť sa a odpovedať na pozdrav.
- Jednoducho sa predstaviť pomocou naučených fráz (napr. *Volám sa... Mám ... rokov.*).
- Jednoducho sa rozlúčiť.

Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpovediam, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia. Verbálny prejav môže byť sprevádzaný gestikuláciou.

- Požiadať o niečo a jednoducho reagovať na žiadosť.
- Podľa vzoru viesť veľmi krátku jednoduchú konverzáciu (otázka - odpoveď) v rámci tematických okruhov.
- Reagovať na otázku jednoduchým výrazom alebo naučenou frázou.
- Vyjadriť neporozumenie pomocou mimiky alebo gest.
- Pri priamej komunikácii využívať podľa potreby gestá, mimiku alebo vizuálnu oporu.

V priamej komunikácii používať základné slová a slovné spojenia, ako sú: áno, nie, prepáčte, prosím, ďakujem, nie – ďakujem, ako prejav zdvorilosti a úcty k iným.

- Používať základné zdvorilostné slová a frázy na vyjadrenie súhlasu/nesúhlasu a reagovať na ne v jednoduchkej priamej komunikácii s učiteľom alebo spolužiakom.
- Používať základné zdvorilostné slová a frázy na vyjadrenie prosby/poďakovania a reagovať na ne v jednoduchkej priamej komunikácii s učiteľom alebo spolužiakom.
- Používať základné zdvorilostné slová a frázy na vyjadrenie ospravedlnenia a reagovať na ne v jednoduchkej priamej komunikácii s učiteľom alebo spolužiakom.

Porozumieť veľmi jednoduchým pokynom, ktoré učiteľ dáva v škole, a reagovať na ne.

- Porozumieť najbežnejším organizačným pokynom učiteľa v triede a reagovať na ne vykonaním činnosti (napr. *Pod' sem. Otvor/zatvor knihu. Opakuj. Ukáž.*)
- Porozumieť jednoduchým pokynom učiteľa v bežných situáciách v triede/v škole a neverbálne (gestom/mimikou) na ne reagovať.
- Porozumieť pokynom učiteľa v bežných situáciách v triede a primerane na ne reagovať krátkou slovnou odpoveďou.

2. cyklus

Recepcia – počúvanie/čítanie s porozumením

Pochopiť význam krátkeho vypočutého textu, ak je reč pomaly a zreteľne artikulovaná.

- Pochopiť význam krátkeho textu v počúvanom prejave alebo v jednoduchej komunikačnej situácii v rámci tematických okruhov (napr. opisu predmetu/miesta).

Porozumieť slovám a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore na známu tému.

- Porozumieť slovám v jednoduchom rozhovore v rámci tematických okruhov (napr. poskytnutie informácie, vyjadrenie pocitov).
- Porozumieť krátkym vetám v jednoduchom rozhovore v rámci tematických okruhov (napr. vyjadrenie názoru, vyjadrenie záujmu/nezáujmu).

Porozumieť jednoduchým pokynom.

- Porozumieť jednoduchým pokynom učiteľa pre prácu na hodine (napr. *Otvor si knihu. Zober si pero.*).
- Porozumieť jednoduchým pokynom spolužiaka pri skupinovej práci (napr. *Pod' sem. Sadni si.*).
- Postupovať podľa jednoduchých pokynov.

Porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu vo veľmi jednoduchom jazyku, ktoré sú podporené ilustráciami a obrázkami.

- Porozumieť jednoduchému ilustrovanému textu/komiksu na témy osobného záujmu v rámci tematických okruhov.
- Porozumieť vetám v krátkom počúvanom prejave v rámci tematických okruhov.
- Porozumieť krátkemu, ilustrovanému príbehu.
- Vyhľadať konkrétnu informáciu v krátkom texte.
- Zoradiť časti ilustrovaného textu v správnom poradí.

Porozumieť krátkym, jednoduchým odkazom/správam.

- Porozumieť krátkej správe.
- Porozumieť krátkemu odkazu (napr. *Stretneme sa v jedálni. Sme v škole*).
- Porozumieť krátkemu e-mailu o bežných témach v rámci tematických okruhov (napr. e-mail o zážitkoch z prázdnin).

Rozoznať známe názvy a slová na jednoduchých oznamoch.

- Rozoznať označenia na budovách (napr. vchod, východ, pošta, obchod, nemocnica, škola).
- Rozoznať jednoduché označenia v interiéroch (napr. zvieratá povolené, zákaz vstupu).
- Rozoznať jednoduché údaje na oznamoch (napr. oslava je vo štvrtok).

Identifikovať konkrétne informácie z krátkych textov o známych témach.

- Identifikovať konkrétne informácie z krátkych vypočutých textov o známych témach (napr. kde sa udalosť stala, kto sa jej zúčastnil).
- Identifikovať konkrétne informácie z krátkych prečítaných textov o známych témach (napr. o kom sa píše v texte).
- Vyhľadať požadované údaje v texte.

Z kontextu odhadnúť pravdepodobný význam neznámeho slova.

- Odhadnúť význam neznámeho slova zo sprievodného obrázka.
- Odhadnúť význam neznámeho slova pomocou vizuálnej podpory (napr. v krátkom ilustrovanom príbehu, v pozvánke).
- Pri čítaní a počúvaní odhadnúť význam neznámeho slova z kontextu.

Produkcia – ústny prejav

Zrozumiteľne reprodukovat hlásky, prízvuk a intonáciu v slovách, slovných spojeniach a vetách, ktoré používa.

- Zrozumiteľne vyslovovať hlásky, prízvuk a intonáciu v slovách, slovných spojeniach a vetách, ktoré používa.

Opísať seba, čo robí a kde žije.

- Jednoducho opísať seba.
- Jednoducho opísať miesto, kde žije.
- Jednoducho opísať svoje každodenné činnosti.
- Jednoducho opísať svoje záľuby a schopnosti.

Opísať jednoduché aktivity zo svojho života pomocou krátkych viet za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť.

- Po príprave porozprávať o režime svojho dňa.
- Po príprave porozprávať o tom, čo rád/nerád robí.
- Po príprave porozprávať o svojich aktivitách v škole.
- Po príprave porozprávať o svojich voľnočasových aktivitách.

Jednoducho opísať vlastnosti predmetu.

- Pomenovať predmet.
- Jednoducho opísať základné vlastnosti predmetu (napr. jeho farbu, veľkosť).

Informovať o veciach osobného významu pomocou jednoduchých slov a základných výrazov.

- Jednoduchým spôsobom poskytnúť informáciu osobného významu.
- Pomocou jednoduchých slov a jednoduchých krátkych viet vyjadriť svoj pocit.
- Pomocou jednoduchých slov a jednoduchých krátkych viet vyjadriť názor.

Predstaviť veľmi krátke, vopred pripravené prezentácie.

- Pripraviť veľmi krátke prezentácie v rámci tematických okruhov.
- Predstaviť krátke, vopred pripravené prezentácie v rámci tematických okruhov (napr. poskytnutie nejakej informácie, opis miesta/činnosti, vyjadrenie návrhu).

Používať prirodzenú gestikuláciu na podporu vlastného vyjadrovania.

- Použiť gestikuláciu na podporu vlastného vyjadrovania.
- Pomocou gesta naznačiť porozumenie.
- Pomocou gesta naznačiť, že potrebuje viac času na vyjadrenie.

Produkcia – písomný prejav

Správne napísať slová, ktoré pozná.

- Správne napísať známe slová.
- Napísať známe slová a jednoduché slovné spojenia so zachovaním základnej pravopisnej podoby slova (napr. správne poradie písmen, rozlíšenie písanie veľkých a malých písmen tam, kde je to potrebné).

Správne používať základné interpunkčné znamienka.

- Používať základné interpunkčné znamienka na konci viet.
- Správne zapísať vybrané grafické znamienka typické pre daný jazyk v známych slovách a slovných spojeniach.

Poskytnúť informácie o veciach osobného významu pomocou jednoduchých slov a základných výrazov.

- Poskytnúť informácie o sebe a témach zo svojho každodenného života s využitím vetných modelov alebo inej jazykovej opory v rámci tematických okruhov.

- Napísať základné informácie o sebe, svojich záujmoch, preferenciách a bežných činnostiach s využitím naučenej slovnej zásoby v rámci tematických okruhov.

Pomocou jednoduchých slovných spojení opísať osoby, predmety a aktivity, ktoré sú mu blízke.

- Podľa obrázka/pomocných otázok vytvoriť krátky jednoduchý opis v rámci tematických okruhov.
- Napísať krátky jednoduchý súvislý opis člena rodiny alebo blízkej osoby.
- Napísať krátky jednoduchý súvislý opis predmetu (napr. veľkosť, farbu).
- Opísať bežné činnosti alebo obľúbené aktivity (napr. vyjadriť kedy, kde a čo kto rád robí).

Rozlíšiť situácie, kedy je použitie AI zmysluplné a kedy je lepšie úlohu vyriešiť samostatne.

- Rozlíšiť jednoduché situácie, v ktorých je možné použiť AI ako pomôcku pri učení sa a v ktorých nie.
- Rozlíšiť jednoduché situácie, v ktorých je možné použiť AI ako pomôcku pri písaní.

Interakcia – ústna interakcia

Nadviazať základný spoločenský kontakt použitím bežných zdvorilostných slov a slovných spojení.

- Osloviť niekoho pri stretnutí.
- Pozdraviť a rozlúčiť sa spôsobom primeraným danej situácii.
- Použiť bežné zdvorilostné slová a frázy na nadviazanie, udržanie alebo ukončenie jednoduchej komunikácie v známej situácii.

V rozhovore reagovať na jednoduché otázky o základných faktoch, názoroch alebo pocitoch.

- Klásť otázky a odpovedať na ne v rámci tematických okruhov.

- Zapojiť sa do jednoduchého rozhovoru o faktografických informáciách.
- V jednoduchom rozhovore si vymieňať názory.
- V jednoduchom rozhovore sa porozprávať o svojich pocitoch.

Konať podľa základných pokynov, ktoré obsahujú čísla, údaje o čase, mieste.

- Splniť jednoduchú úlohu, ktorej inštrukcie obsahujú čísla (napr. *Nájdí tri slová v texte.*).
- Konať podľa jednoduchých pokynov obsahujúcich názov miesta (napr. *Choď rovno, zaboč doprava a tam je knižnica*).
- Konať podľa pokynov, ktoré obsahujú údaje o čase (napr. *Stretneme sa o 15 hod. pred kinom*).

Vhodným spôsobom reagovať v bežných spoločenských situáciách.

- Vhodným spôsobom reagovať v bežných spoločenských situáciách pomocou naučených slov a fráz (napr. pri pozdrave, ponuke, pozvaní alebo rozlúčení).

Dať jednoduchým spôsobom najavo, že nerozumie.

- Neverbálne dať najavo neporozumenie.
- Pomocou jednoduchých slov dať najavo neporozumenie.
- Na vyučovaní dať najavo, že nerozumie zadaniu, inštrukciám, pokynom.
- Jednoducho požiadať o zopakovanie toho, čo bolo povedané.

Budovať si sebadôveru v komunikácii založenú na vlastnom úsilí, nie na porovnávaní sa s výkonom AI.

- Oceňovať vlastné úsilie a pokrok pri riešení úloh.
- Budovať si sebadôveru prostredníctvom malých krokov/úspechov v komunikácii uskutočnených bez použitia/s minimálnou pomocou AI.

Interakcia – písomná interakcia

Reagovať na správu alebo online príspevok, pričom používa jednoduché slová a krátke vety.

- Porozumieť a jednoducho odpovedať na krátku správu.
- Jednoduchým spôsobom reagovať na online príspevok.

Napísať krátku, veľmi jednoduchú správu.

- Napísať krátky a veľmi jednoduchý odkaz, list alebo e-mail, v ktorom poskytne informácie alebo sa niečo spýta.

Jednoducho reagovať na krátke správy alebo oznámenia.

- Poďakovať za blahoželanie k narodeninám.
- Poďakovať za pozvanie na oslavu a potvrdiť/odmietnuť účasť.
- Reagovať na pranie k sviatkom.

Použiť slovník alebo podporné digitálne nástroje vrátane AI na vyhľadanie slovnej zásoby alebo overenie významu jednotlivých slov alebo viet.

- Použiť slovník alebo podporné digitálne nástroje vrátane AI na vyhľadanie slovnej zásoby alebo overenie významu jednotlivých slov alebo viet.

Rozpoznať prejavy, ktorými sa AI snaží napodobňovať ľudské emócie, a zachovať si voči nim kritický odstup.

- Rozpoznať prejavy AI, ktoré napodobňujú ľudské emócie, a pristupovať k nim s primeraným kritickým odstupom.